

Izbija vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru
s pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrť leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
upravnštvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOŠPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posebni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 k.

Rekopis se ne vra-
šajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede popoldne.

Štev. 3.

V Mariboru, dne 16. januarja 1902.

Tečaj XXXVI.

Slovenski mladini!

Rod stari hira, gine,
Bodočnost je mladine!

Te resnične besede Stritarjeve mi pridejo na misel, ko premišlujem veselo gibanje mladine slovenske v preteklem letu na Slov. Štajerju. Po nekod so hoteli takorekoč mladeniči in dekleta drug drugega prekositi v narodnem delu.

V čem pa je obstalo to gibanje, kaj je storila naša mladina? Ako pregledujemo lanske številke naših listov, «Slov. Gospodarja» in «Našega Doma», kaj čitamo? Pač v vsakej številki dopise mladeničev o mladeniški organizaciji, mladeniških slavnostih, ter kako razširjajo mladeniči in mladenke «Slov. Gospodarja» in posebno vrli «Naš Dom». Nadalje, kako pridobivajo vedno več tovarišev v svoj krog, ter kako vzbujajo narodni ponos in čut med našim narodom. Kot geslo za svoje delovanje so si naši mladeniči in dekleta zbrali povsod zlata vredne besede: Vse za vero, dom cesarja! V tem je bilo naše lanske delovanje.

Ali smo kaj dosegli? Imamo-li kaj vspeha z našim delovanjem? Z radostnim srcem lahko odgovorimo: da! Poglejmo! S svojim dopisovanjem smo pokazali, da smo slovenski mladeniči visoko izobraženi, da znamo že spretno sukati tudi svoje pero. S svojim delovanjem pa, katerega smo opisovali, da znamo tudi delati, da so nam drage naše svetinje, ki so sveta vera in beseda materina. Največje uspehe pa je imelo naše delovanje v naših mladeniških vrstah

samih. Mladeniči, ker se nihče ni brigal za nje, so spali. . . . A odkar je nastalo mladeniško gibanje, so vstali in s pozornim očesom gledajo v svet. Učijo se, čitajo, širijo dobre časnike, agitirajo za dobro stvar, mladeniči so najboljši in najbolj navdušeni zagovorniki katoliške in slovenske stvari, tako je in nič drugače.

Kako pa bodi naše delovanje v novem letu? Ali naj spremenimo našo taktiko, naše geslo? Ne, nikakor ne! Po zapričeti poti korakajmo tudi v bodoče junaško in ponosno naprej, dokler ne pridemo do gotove zmage, dokler ne bo vsa slovenska mladina vstala in se postavila pod zastavo katoliško in slovensko. Tudi v tem letu se pri vsem narodnem delu tesno oklepajmo starega našega gesla, katerega so se držali trdno naši hrabri pradedje v ljutih bojih s krutim Turčinom. Kakor so se naši očetje vojskovali skupno in složno skozi cela stoletja za vero sveto, milo domovino in ljubega cesarja, tako neustrašeno odbijajmo tudi mi dandanašnje napade naših nasprotnikov, ki nam hočejo vzeti in ukrasti iz naših sre vero očetov naših ter prostost ljube domovine. Budimo neprestano in na vse strani narodno zavest in narodni ponos! Z vso vsmemo se poprimimo razširjanja vrlega našega «Slov. Gospodarja» in «Našega Doma»! Posebno sveta naša dolžnost bodi, da bode v vsakej slovenskej hiši se čital «Naš Dom», on, ki je takorekoč zvezno glasilo naše organizacije. Vse svoje mlade moči posvetimo za naša bralna društva, trdno se jih oklenimo, pridobivajmo jim ude, učimo se v njih in

urimo se v njih za naš bodoči poklic.

Da vse povzamemo, naj veljajo ta-le pravila za nas slovenske mladeniče: 1. Mladeniči bodimo verni, izpolnjujmo natanko svoje krščanske dolžnosti; 2. bodimo vseskozi narodni; 3. oklenimo se naših gg. duhovnikov, oni so nam resnično pravi prijatelji; 4. bodimo značajni; 5. bodimo vstrajno in neumorno delavni; 6. razširjajmo z vso vsmemo dobre, v katoliško-narodnem duhu pisane knjige in časnike, posebno «Slov. Gospodarja» in «Naš Dom»; 7. podpirajmo naša bralna društva, bodimo istim glavna podpora; 8. radi prebirajmo gospodarske knjige in časnike; 9. dajajmo vsem lep zgled; 10. delajmo slednjic na to, da izginejo razna prazna sovraštva med mladeniči raznih vasij in občin, po bratski se ljubimo med seboj!

Tovariši! Teh pravil se držimo in najlepšo podlago za svojo srečno bodočnost si bodemo s tem ustvarili! Vsem tovarišem-somišljenikom želi še veselo srečno novo leto
Branislav,
slovenski mladenič.

Mariborski okrajni zastop.

Iz mariborske okolice, mes. januarja.

Zadnjih volitev v okrajni zastop mariborski se je udeležila tudi slovenska kmetška stranaka. Pridobiti si je hotela mandate, ki se volijo iz kmetijskih občin. Toda večina volilcev iz kmetijskih občin se je dala pregovoriti od meščanov in je volila le take može v okrajni zastop, ki so bili

Listek.

Hadra, mlada spoznavalka.

Poslov. M. T. F.

(Konec.)

Vsled grozovitih udarcev na čeljusti komaj more odgovoriti, ko jo vprašajo po morilcu. Gospod Musini in njegova žena, ki sta zapuščeno dete ljubila kakor lastno hčer, se zgrozita nad toliko hudobijo. Istotako omiljujejo drugi prebivalci Beniuba ubogo deklico. Nujno zahtevajo ostro kazen za toliko hudobijo. In zgodilo se je. Takoj odidejo mestni stražniki na vse strani, da vjamejo hudobneža. Muleja in njegove tovariše vklenjene pripeljejo v mesto in jih vržejo v ječo. Višje sodišče jim ima odmeriti kazen.

Ko pride ta novica do Hadre, ji tuga napolni dobrotno srce. S solzami prosi in roti svojo gospodinjo, naj se usmili njenih sorodnikov, naj jih reši hude kazni.

»Ali, Hadra«, jo zavrnejo vsi, »ne bodi neumna! Tvoji sorodniki so to zaslužili in treba je, da jih ukrotimo!«

Ali bolnica žalostno zmaje z glavo, ki je še vsled grozovitih ran vsa v obvezah.

»Ne — ne — jaz odpustim — iz srca odpustim. Umrem same bridkosti, če pridejo

bratje zaradi mene v ječo!« — Komaj je izustila gorečo prošnjo. Več ne more govoriti. Preveč so ranjene čeljusti in ustnice. Le solze, ki so se neprestano točile po obrazu, govorile so dalje.

Toliki prošnji in britkosti se ne morejo ustavljati domači. Posredujejo in dosežejo oprostitev Hadrinih sorodnikov.

Dolgo se je trpela uboga deklica. Njene muke so bile nepopisne. Večkrat je bila v nevarnosti, da umrje gladu. Odpreti ni mogla zatečenih ust. Le skozi drobno cev, ki so jo porinili v luknjico izkranega zoba, vlivali so ji hrano. In tako več tednov naprej.

Vkljub Hadrini velikodušnosti pa njeni sorodniki le niso mirovali. Poskušali so zopet in zopet pridobiti Hadro za-se. Zato sklenejo njeni dobrotniki, priskrbeti ljubljene varovanki varno zavetje v kakem oddaljenem kraju.

Posljejo jo v mestece Belalbes k neki krščanski družini.

Tudi tukaj prosi Hadra, naj jo krste, naj ji dajo prilike, vdeležiti se velikih milosti krščanstva. — A zastonj!

Skoro neumevno je, zakaj se ji zabranjuje vedno in vedno izpolnitev iskrene želje. Gospodarji njeni se boje vladnih uradnikov, ki so v tesni zvezi z Arabci. Hadra je velikokrat milo jokala na tibem. Vedno je žalovala — a tudi molila. Kolikokrat se je milo

zajokala, videč druga dekleta pristopiti k mizi Gospodovi. Oh, zakaj jih ne smem spremiti je tolikrat vzdihovala.

Nekega dne pa jo prevzame hrepenenje. Ko je bila popolnoma sama v cerkvi, pristopi k škropilniku, vlije blagoslovljeno vodo čez čelo govoreč besede: »Hadra, krstim te v imenu Očeta, Sina in sv. Duha.«

Polna radosti hiti domov in z otročjim navdušenjem pripoveduje domačim, da je krščena. Pove jim tudi način, kako je sprejela ta zakrament. »Ako me ljudje nočejo krstiti, pa me bo ljubi Bog sam«, reče zapupno.

Nekega dne prideta dva orožnika kar nepričakovano po Hadro. Od sovražnega njenega rodu sta namreč dobila povelje, Hadro vkleniti in jo pripeljati k rodu nazaj; češ, da se potepa brez pravega doma po deželi.

Hadra se protivi. »Ne, kot potepuhinja nisem prišla v to mesto. Prišla sem v imenu Jezusa, kojega tudi tukaj ljubijo in časte.« Tako neustrašeno brani čast.

Usmili se orožnikom in neki francoski uradnik, ki je deklico poznal že v Beniubu, se potruži za njeno rešitev. Ganila ga je namreč neustrašenost in junaška hrabrost blage deklice. In posrečilo se mu je, da je predstojnik v Belalbes odvezl njenim ne-

meščanom ljubi in dragi. Nemška stranka jim je zatrjevala svojo ljubezen do okraja ter obetala, da bo skrbela za njegove koristi. Poglejmo, kako je svojo obljubo izpolnila.

Dne 30. decembra m. l. je bila velika seja okrajnega zastopa mariborskega. Težko smo pričakovali te seje, kajti vedeli smo, da bo okrajni zastop v tej seji obesil na veliki zvon, kar je v letu 1901 dobrega storil za okraj ter z močnim glasom napovedal, kaj namerava storiti za l. 1902. Toda varali in motili smo se s svojimi velikimi pričakovanji. Poročilo o seji smo preštudirali po nemško-narodnem «Grazer Tagblattu», ki gotovo o Nemcih poroča vse, kar bi jim bilo le količkaj v čast in slavo.

Kaj pa je storil okrajni zastop mariborski v preteklem letu 1901? Napenjali smo svoje oči ter iskali in iskali, a našli nismo nič posebnega. Da je okrajni zastop dovolil različnim občinam pobirati višje nego 20—60% občinske doklade, to po našem skromnem in ponižnem mnenju pač ni nobena posebna zasluga. Mariborskemu dirkalskemu društvu je dovolil zastop 150 K podpore. Občina Št. Jakob v Slov. goricah je prosila za razdelitev občine, a okrajni zastop tega na predlog Arnolda Damiana ni dovolil. Tudi to ni nič posebnega, to bi znal storiti vsaki okrajni zastop.

Morda pa bo letos 1902 razvil okrajni zastop blagonosno delovanje po našem mariborskem okraju? Čujte, kaj se je sklenilo v seji dne 30. decembra v okrajnem zastopu. Načelnik dr. Šmiderer je naznanil, da bo imel, kolikor se da preračunati, okrajni zastop letošnje leto 172.225 K izdatkov in 120.877 K prejemkov. Primanjkljaj bo torej znašal 52.048 K. In okrajni zastop je na to sklenil, da se bo letos pobiralo 8% okrajnih doklad. To je vse, kar izvemo o načrtu okrajnega zastopa za l. 1902.

Kmetje mariborskega okraja so veliko pričakovali od novega okrajnega zastopa. Upali so, da se bodo mnoge slabe ceste popravile, da se bo skrbelo za povzdigo živinoreje, za lahko prodajanje kmetijskih pridelkov i. t. d. A kmetje čakajo na vse to zaman. Edino kar dobivajo od okraja, pravzaprav od okrajnega šolskega sveta, to je ustanovitev in razširjenje novih šol. Mi opozarjamo naše kmetijske sotrpine le na ustanovitev nepotrebne nemške šole v Št. Ilju, ki se bo sedaj razširila v dvorazrednico, na razširitev nemške šole v Pekrah in na ustanovitev nepotrebnihs vsporednic v Karčevini. Vse te ustanovitve in razširitve pa stanejo nas kmete lep denar, katerega nimamo.

vrednim sorodnikom jerobstvo ter jo izročil gospodu Frejdetu v Oranu.

Tako je bila navidezno odstranjena zadnja ovira, ki ji je stala na poti, da se ji še ni izpolnila njena najiskrenejša želja. Toda tudi sedaj še so menili odlagati, dokler se ne poleže razburjenost, ki je zavladala daleč na okrog vsled dogodkov junaškega arabskega dekleta. A Hadra jim je pokazala svoj odločni značaj. Ko je nekega dne dolgo in goreče molila v cerkvi, stopila je brez strahu pred svojo gospo, se nakratko poslovila ter popolnoma sama nastopila pot proti Oranu, staremu mestu na skalnati obali. Zaželela je poiskati svojega postavno priznanega varuha, gospoda Frejdeta. Tukaj v Oranu je govoril ž njo tudi misijonar, na katerega pripovedovanje se opira cela naša povest. Pripočel jo je gospej, ki jo je nadalje poučevala v sveti veri. Dne 22. aprila 1876 je sprejela Hadra Beniub končno sveti krst, po katerem je toli hrepenela in kojega milost si je gotovo v nekoliko zaslužila s tolikimi žrtvami in križi. Gospod Rejnod ji je bil krstni boter, odlična gospa oranska pa botra. Drugi dan po krstu je sprejela Marija Magdalena Elizabeta Josipina — tako se je glasilo novo nje ime — v jezuitski cerkvi z angelsko pobožnostjo prvo sv. Obhajilo. Kako rad je pač prišel ljubi Jezus v to mladostno,

Kadar bomo okoličanski kmetje zopet volili v okrajni zastop mariborski, hočemo si izvoliti može, ki bodo nam kmetom povolji, ne pa meščanom, in ki bodo vedeli zagovarjati pri vseh prilikah tudi naše kmetško stališče.

Politični ogled.

Proračun za poljedelsko ministerstvo. V državni zbornici se sedaj v proračunskem odseku posvetujejo o poljedelskem ministerstvu. Poslanec Kozlovski je ostro grajal, da kmetijski minister pri denarnem ministru premalo denarja izposluje za kmetijske namene. Kako je govoril poslanec gosp. Robič o vinogradništvu, o uravnavi spodnještajerskih rek itd., pripovedujemo v prilogi »Naš Dom«. Katoliško narodni poslanec iz Kranjskega g. Povše je omenjal, kako slabo in nezadostno je sestavljeno kmetijsko ali poljedelsko ministerstvo, da nima dovolj uradnikov, ki bi reševali predložene kmetijske prošnje in zahteve. Poslanci so poljedelskemu ministru tudi toplo priporočali, naj osnuje v kmetijskem ministerstvu poseben oddelek za kmetijsko zadružništvo. Le če bo se vodilo celo zadružništvo v enotni smeri, pričakovati je povoljnega uspeha.

Nevarnost za avstrijske konjerejce. Nevarnost ne preti našim konjerejcem morda od strani Angležev, ki sedaj tako radi kupujejo naše konje, ampak od strani naših zaveznikov — Nemcev. Nemčija namerava nastaviti visoko carino na naše konje, tako da se bo moralo plačati za konja, ki velja 1000 mark, 300 kron carine. To je tako visoka zahteva, da povsem uničuje naš izvoz v Nemčijo. Opomniti pa je še, da bodo pri izvozu ceno določevali konjem nemški pazniki ob meji, in sicer brez dvoma prav visoko ceno, da dobijo tem več carine. V proračunskem odseku so slovenski poslanci že opozorili poljedelskega ministra na to nevarnost ter ga pozvali, naj stori svojo dolžnost v obrambo konjereje, te velevažne kmetijske panoge.

Kmetijski poslanci v ogerski zbornici nameravajo ustanoviti nekako kmetško zvezo, h kateri bi lahko pristopili poslanci kateresibodi stranke. Zveza bi imela namen, braniti kmetijske pravice posebno pri carinskih pogodbah. Toda ako bi se zveza enkrat ustanovila, gotovo bi se ne omejila samo na carinsko-pogodbene razprave, ampak stala vedno na braniku za kmetški stan. Kmetijski

nedolžno in tako nevstrašeno srce, ki je iz ljubezni do njega toliko pretrpelo!

Istega leta dne 6. avg. je bila Marija v stolni cerkvi oranski birmana. Medtem se je vzbudila v njenem srcu druga, tiha želja. Nekoč je prišla slučajno v samostanček karmeličank. Globoko so se ji vtisnile v njeno dušo angelske prikazni pobožnih sester. Samo to željo še je gojila, da bi kakor te sestre v sveti ljubezni služila le Jezusu. Velike težave so jo zopet ovirale, a kaj to, ona je zmagala z božjo pomočjo že mnogo večje! Njeno zupanje v Boga ji je bilo čudovitnim načinom poplačano. Rana na glavi, katero ji je zadal trdosrčni brat s palico, zacelila je nenadoma; dobri ljudje so zložili dotico, katero je zahteval samostan, in tako je postalo junaško arabsko deklet — angel s Karmela.

Smešničar.

Skrit opomin. Neveren gospod je ležal na smrtni postelji. Pokliče k sebi svojega zvestega kočijaža in mu reče: »Glej Janko, sedaj moram veliko, veliko dalje potovati, kakor sem se kedaj vozil.« — Janko: »Ne skrbite, gospod, vedno pojde navzdol, ako ne krenete na drugo pot, dokler je še čas!«

poslanci si želijo tako zvezo, a vlada se ji neki misli ustavljati. To so vlade!

Srbski prestolonaslednik. Ker Aleksander in Draga ne dobita naslednika, mislijo sedaj srbski in drugi državniki resno na to, da proglasijo srbskim prestolonaslednikom Petra Karagjorgjeviča, pravnuka slavnega boritelja za srbsko svobodo, Karagjorgia (Crnega Jurija). Aleksander neki ni nasproten tej nakani, pač pa Draga, ki bi rada videla jednega svojih sorodnikov na prestolu.

Kaj bo? Zadnji čas so se začeli zbirati nad Evropo črni oblaki. Nastalo je napeto razmerje med Nemčijo in Anglijo zaradi vojske v Južni Afriki. Tudi med Nemčijo in Avstrijo se je ohladilo prijateljstvo zaradi pruskih surovosti nad Poljaki v Nemčiji. Italija pa se je začela približevati Francozom. Če tudi ne bo vojske, vendar je pričakovati, da se med evropskimi državami sklenejo kmalu druge prijateljske zveze, kakor so dosedaj.

Vojska v Južni Afriki. Angleški vladni list priobčuje oklic, v katerem vabi k nabiranju 9600 prostovoljcev za Južno Afriko. Iz Londona se poroča, da je angleška vlada sklenila, pripraviti ujetim Burom prostor na otoku Antigua (mali Antili). Iz Pretorije se javlja, da se Dewet pomika proti jugu. Angleži sumijo, da bo zopet poskušal udreti v kapsko kolonijo. — Splošno razburjenost mej angleškim prebivalstvom radi neuspahov angleškega orožja v Južni Afriki skušajo umiriti vladni krogi. Da bi nekoliko udušili to občo nevoljo, nastopajo po vrsti angleški državniki, da delajo javno mnenje.

Dopisi.

Sv. Barbara v Halozah. (Naše bralno društvo) obstoji že tretje leto. Mlado je še, a s čilimi močmi in z vnemo je delovalo doslej v dobi svoje mladosti, težeč neprestano po razvoju in napredku na polju narodne zavesti in izobrazbe. Dasi smo v Halozah nekoliko odstranjeni od kulturnih prometnih sredstev, dasi nam je neposredno občevanje in dotika z drugimi sigurno in energično delujočimi bralnimi društvi po Slovenskem le iztežka mogoče, vendar smemo koncem društvenega leta smelo nastopiti pred buditelje in voditelje našega naroda s trditvijo, da smo se v istem duhu in z isto vnemo, kakor druga društva gibali i mi ter korakali z njimi proti našemu narodnemu cilju pod zastavo Slave. Zavedamo se narodne dolžnosti, jasni so nam naši narodni zajmi (interesi), jasne so nam nakane naših ohlih nasprotnikov in način njih nečastnega bojevanja in nasilnega nastopanja nam nasproti in še marsikaj drugega, kar napolnjuje v sedanjih kritičnih dobi možgane in srce pristnemu sinu majke Slave.

Lanski odbor bralnega društva je storil, kar je bilo v njegovem območju. To potrjujejo dejstva. Bralno društvo je priredilo tri tombole (2 dobrodelni) s petjem in tamburanjem ter poučnim predavanjem, dalje krasno božičnico vprid ubogim šolarjem. — Izid letošnje volitve kaže zaupanje, ki ga stavijo p. n. udje v odbor, kar hoče ta posebno upoštevati ter s čilimi močmi skrbeti udom za pouk in zabavo, osobito pa osredotočiti svojo delavnost na razvoj in napredek društva. Prava vnema in krepka volja zmore vse!

Knjige in časniki se izposojajo kaj marljivo. Nekateri udje zaslužijo posebno pohvalo radi veselja do čtiva, dočim imamo tukaj nekaj brezbriznikov, ki se odlikujejo po svoji mlačnosti do društva. V čem pa tiči vzrok? — Manjka jim za to pravega razuma in veselja ali pa — in to ni redko! — so naročniki lažnjivega »Štajerca«. To »giftno krotu« donasajo mnogi — največ, sevé, neudje bralnega društva — na svoj dom ter pustijo, da jim oblazi in sè svojim »giftom« onesnaži njih prej poštene slovenske hiše. Oj slepota, a za njo sramota! Samega sebe bodi sram vsakogar, ki kakor